

Motion till riksdagen

1988/89:Ub612

av Maj-Inger Klingvall m.fl. (s)

Utbildning av förskollärare och fritidspedagoger

Barnomsorgen är en hörnsten i samhällets service och stöd till barn och föräldrar. Det visar inte minst riksdagsbeslutet om "en förskola för alla" 1991. Kommunerna är nu i färd med att uppfylla detta mycket viktiga mål. Ett stort problem som blivit allt tydligare de senaste åren är bristen på personal.

Riksdagsbeslutet om fullt utbyggd barnomsorg har inte följts av något beslut om ökat antal utbildningsplatser för förskollärare och fritidspedagoger. Tvärtom har utbildningarna de senaste 10 åren nära nog halverats. Ett skäl har varit ett lågt antal sökande.

Utbygganden av daghem beräknas till ca 17 000 nya platser/år fram till 1991, vilket i sin tur kräver mellan 3 600 och 4 800 nya årsarbetare varav 2 000-2 600 förskollärare.

Förskollärlinjen omfattar i dag 3 096 platser fördelade på 100, 80 och 50 poäng. Enligt socialstyrelsens prognoser borde antalet nybörjarplatser vara 3 600 för att täcka det framtida behovet av förskollärare inför 1990-talet. Även fritidspedagoglinjen behöver utökas för att klara det växande behovet, dock ej lika mycket. Den tidigare minskningen av antalet utbildningsplatser har många utbildningsinstitutioner klarat genom att utöka och utveckla sin uppdragsutbildning. Det innebär att det i dag på flera håll finns kapacitet i form av lokaler och personal till ett utökat antal utbildningsplatser.

En positiv effekt av riksdagsbeslutet om fullt utbyggd barnomsorg och de senaste årens rekryteringskampanjer är ett påtagligt större intresse för utbildningarna. Antalet sökande har stadigt ökat till de flesta utbildningsorter. Detta är ytterligare ett gott skäl att höja dimensioneringen.

En annan mycket viktig fråga för att nå målet "en bra förskola åt alla" är förskolläro- och fritidspedagogutbildningens innehåll och kvalitet.

Nuvarande utbildningsplaner är i stort sett oförändrade sedan mitten av 1970-talet. Under samma tid har daghemsplatserna i landet mer än fördubblats. Pedagogiska program för förskolan och fritidshemmen har tillkommit. Vi har fått en ny grundskolläroutbildning. Det är några skäl till att kravet på en ny och förlängd utbildning har formulerats och växt i styrka under de senaste 10 åren. Kraven har framförts av de studerande, av de fackliga organisationerna och av avnämarna, kommunerna. Man anser genomgående att 2,5 års utbildningstid inte ger utrymme för tillräckliga fördjupningar i utbildningen.

Internationella jämförelser visar att Norge och Danmark har 3-åriga grundutbildningar, Frankrike 4-årig.

1983 fick UHÄ regeringens uppdrag att utveckla frågan om förändringar i förskolläro- och fritidspedagogutbildningarna. Ett förslag till ny barnpedagogisk utbildning remissbehandlades av UHÄ under våren 1985.

UHÄ föreslår en förlängning av grundutbildningarna till 120 poäng med samläsning ca halva tiden. Förlängningen syftar främst till att ge förutsättning till ett fördjupat temaarbete med forskningsanknytning.

Personalomsättningen inom barnomsorgen är hög, speciellt i storstadsområdena. Kommunerna har ett stort ansvar att genom olika åtgärder, bl.a. personalfortbildning, minska avgången. En annan viktig åtgärd är att genomföra en ny och kvalitativt bättre grundutbildning. Praktikens omfattning och plats i grundutbildningen är av stort värde för att ge de studerande en verklighetsförankrad syn på sitt blivande yrke.

Detta kan tilläggas att såväl fritidshemskommittén som förskola-skolkommittén förordade en översyn av grundutbildningarna i ett större sammanhang, dvs. både den gymnasiala barnskötarutbildningen och högskoleutbildningen. Det behovet kvarstår, men får inte hindra att UHÄ:s förslag om ny barnpedagogisk utbildning snarast genomförs.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av utökat antal utbildningsplatser för förskolläro- och fritidspedagoglinjerna,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att UHÄ:s förslag om ny barnpedagogisk utbildning snarast genomförs.

Stockholm den 23 januari 1989

Maj-Inger Klingvall (s)

Margareta Winberg (s)

Ingegerd Sahlström (s)

Maj-Lis Lööv (s)